

и държавно-правенъ животъ на българския народъ. Старитѣ българи веднага слѣдъ заселването си на Балканския полуостровъ били изложени на голѣмия културенъ прѣвратъ, който християнството разпространявало по всичкитѣ страни на свѣта. А слѣдъ покрѣстването на българската династия, и особено слѣдъ покорението и унищожението на първата българска държава отъ византийцитѣ, тѣ всецѣло попаднали подъ влиянието на римовизантийската култура и съставлявали частъ отъ оная морална цѣлость, на която Цариградъ билъ центъръ. Християнството, като вѣра и наука, имало най-голѣмо влияние върху старото българско държавно право; и неговото учение за държавата и държавнитѣ власти закрѣпявало положението на българскитѣ владѣтели, които чрѣзъ миропомазване и коронясване придобивали извѣстенъ свещенъ характеръ. Идеята за единъ всесиленъ и всесвѣтски Богъ се отразила и въ старото българско държавно право, и у българитѣ се образувала мисълта за единъ самодържавенъ и всесвѣтски владѣтель. Българскиятъ царь, както и византийскиятъ императоръ, билъ абсолютенъ монархъ и старото българско държавно управление било абсолютна монархия, каквато била и византийската. Въ изворитѣ на българската правна история се говори и за държавенъ съвѣтъ или, както тамъ понѣкога се нарича, синклитосъ, но тоя съвѣтъ въ нищо не измѣнявалъ характера на българското държавно управление, защото великитѣ български боляри въ царуването на дѣятелни и умни български владѣтели били само тѣхни съвѣтници и държавни управници, а пъкъ въ аномални врѣмена и когато царувалъ слабъ и неспособенъ владѣтель, тѣ макаръ да упражнявали по-голѣмо влияние въ управлението на държавата, по чрѣзъ взаимнитѣ си интриги, прѣслѣдвания и съперничества още повече увеличавали анархията въ държавата. Владѣтелската власть